СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 297. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 20. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 297. Jersey City, N. J., Friday, December 20, 1929. THREE CENTS.

ЗУДАРЕННЯ ДВОХ ПАСАЖИРСЬКИХ КОРАБЛІВ

ОДИН З НИХ ЗАТОНУВ. ПОДОРОЖНИХ І ЗАЛОГУ ВИРАТУВАНО. МРАКА ПРИЧИНОЮ КАТАСТРОФИ.

НЮ ЙОРК, 19 грудня. — Корабель „Форт Вікторія" плив з Ню Йорку в напрямі Гамильтону. Випливши з пристані, задержався в „Еброз Ченел", бо годі було далі плисти із-за мраки. Корабель давав сигнали свистом трубок, але їх мабуть не було чути, або годі було розріжнити від такого самого свисту многих інших кораблів. Бо мимо свисту наїхав на корабель другий корабель, „Альгонквин", який плив до Гальвестону. Наслідки зударення були фатальні для корабля „Форт Вікторія". Він почав зараз тонути. Всіх подорожних виратувано. Капітан з 12 моряками опустив корабель перед самим затоненням.

СНІГОВИЦІ НА ЗАХОДІ Й ПОЛУДНІ.

ШИКАГО, 19 грудня. — Місто навістила велика буря, якої не памятають від десяток літ. Є велика шкода в людях і майні.

БИРД ЗАСТУПНИКОМ АДМІРАЛА.

ВАШИНГТОН, 19 грудня. — Сенатор Свензон з Вирджінії вніс у сенаті законопроект у справі заіменовання полярного дослідника Ришарда Бирда заступником адмірала маринарки з огляду на його службу в маринарці й великі наукові заслуги, які він положив через свої наукові виправи до обох бігунів. Номінація наступить перед Різдвом так, щоби її Бирд дістав як „Крізмус презент".

ПАМЯТАЮТЬ ЗА УПОСЛІДЖЕНИХ.

НЮ ЙОРК, 19 грудня. — Зприводу підвищення платень мейорови міста й іншим високим урядовцям, з рамени републиканської партії піднесено кампанію, щоби в першу чергу піднести платню бідним урядовцям, котрі не можуть вижити з того, що заробляють.

ПОГОДИЛИСЯ З ФРАНЦІЄЮ ЩОДО ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН, 19 грудня. — Президент Гувер підписав договір, заключений між Америкою і Францією у справі сплати воєнних довгів. Франція буде мала заплатити в цілости $6,847,674,104 на протязі 62 літ.

Вже всі держави погодилися з Америкою щодо сплати довгів, крім Росії й Вірменії.

МУРИН ПРО МУРИНІВ.

ВАШИНГТОН, 19 грудня. — Муринський посол Де Пріст виголосив у палаті послів промову, в якій висказав свою радість зприводу того, що внесено, щоби до комісії в справі положення на Гаїті призначено представників чорної раси. Він ствердив, що Гаїті замешкує 2,500,000 чорних і 125,000 образованих людей. А разом з тим висказав побажання, щоб і в стейтах признали Муринам право на самоозначення.

ЗАСИПАЛО 59 МАЙНЕРІВ.

МЕКЕЛСТЕР (Оклагома), 19. грудня. — Засипаних підчас експльозії газів 59 майнерів не вратовано. Всі вони погинули. Тіла їх уже добуто.

ЗАПОВІДАЄ РЕВОЛЮЦІЮ В МЕКСИКУ.

ЕЛЬ ПАСО (Тексас), 19. грудня. — Хосе Васконселос, провалившийся при виборах кандидат на мексиканського президента, твердить, що незабаром розпічнеться нове повстання в Мексику проти теперішнього уряду. Повстання буде безкровне, бо не буде кому битися. Вся армія й офіцири станутъ по стороні повстанців. Уряд будуть піддержувати тільки ґенерали. Як вибухне повстання, Васконселос верне до Мексика й обійме владу президента.

ВИТАЮТЬ КАЄСА ЯК ГЕРОЯ.

МЕКСИКО СИТІ, 19. грудня. — Повертаючого з Европи бувшого президента Каєса повитали тут з великою військовою парадою, як якого героя. Це має бути реакція на плянований на нього замах.

СПРАВА З ГАЇТІ НЕ ВГАВАЄ.

БУЕНОС АЙРЕС, 19. грудня. — Часопис „Ля Пренза" дуже остро критикує нікараґванського президента Монкаду за його оборону американської окупації. Часопис твердить, що Нікараґва не є ніякою суверенною державою, як подає Монкада, бо ні президент ні уряд Нікараґви не годні зробити одного кроку, коли проти нього заявиться американський уряд і його емісарі.

ДЕКОГО СТАТИ И НА ТАКІ ДАРУНКИ.

СЕН ФРЕНСИСКО, 19. грудня. — Коли тутешний ювилєр вичитав, що якась жінка в Ню Йорку купила для свого чоловіка чи нареченого перстень з брилянтами вартости $90,000, він зрадив секрет, що в нього купила недавно одна пані „Крізмус презент", за який заплатила $240,000. Це був перстень з плятини і смараґдів.

„ЧОРТ З ДЖЕРЗИ".

ВУДБЕРІ ГАЙТС (Ню Джерзи), 19. грудня. — По лісах, полях і дорогах Ню Джерзи волочиться якесь чудовище, котре робить людям ріжні пакости, а головно вбиває безроги. Люде фантазують, розповідаючи собі, що чудовище має хвіст і дише огнем. Тому називають його „Чортом з Джерзи".

АРМІЯ СПАСЕННЯ В ЯПОНІЇ.

НЮ ЙОРК, 19. грудня. — Тут витали Евангелину Бут, командантку американської Армії Спасення. Вона повернула з Японії і розповіла, що Армія Спасення в Японії дуже гарно розвивається, та що Японці щораз більше зачинають читати біблію.

НА СВЯТА ДО КРАЮ.

З нагоди Різдва вислано досі з Америки до Европи моні ордерів на суму $10,074,568. Це є різдвяні дарунки.

БОРОТЬБА З КОМУНІСТАМИ

Фінляндське правительство просить парлямент дати йому уповноваження на рішучу боротьбу з комуністами в державі. До цього спонукує його збільшення комуністичної пропаганди в Фінляндії. Правительство просить дозволити йому закривати комуністичні газети та заборонити комуністам скликати свої збори. Тепер над цим внеском правительства в парляменті відбуваються гарячі дебати.

МЕМОРАНДУМ ПРЕЗИДЕНТА ПЕТРУШЕВИЧА.

Президент Української Національної Ради, д-р Евген Петрушевич, подав до Х-го засідання Ліґи Націй обширний меморандум. У нім він зазначує становища Українців під польською, румунською та чехословацькою займанщинами. В меморандумі найбільше звернено уваги на те, що ті окупанти українських земель зобовязані міжнародніми договорами забезпечити права національним меншинам, але своїх зобовязань не виконують.

Президент Петрушевич просить Ліґу Націй, щоби вона нарешті звернула увагу на ігнорування своїх зобовязань Польщею, Румунією та Чехословаччиною супроти забезпечення прав національних меншин.

ЄДИНИЙ ФРОНТ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

У Варшаві відбулася конференція представників Українців, Білорусинів та Литовців, на якій утворено блок цих трох народів, що перебувають під польською окупацією. Блок ставить собі завдання спільно боронити своїх прав супроти польської окупаційної влади, особливо у звязку зі зміною державної конституції.

З української сторони до блоку приступили всі партії за винятком польських хліборобів та комуністів. Таксамо й зі сторони Литовців та Білорусинів ухилилися від блоку нечисленні комуністи, котрі завжди стараються розбити єдиний фронт протипольської боротьби.

ЧЕРЕЗ ГОРІВКУ ДО КРИМІНАЛУ.

В черновецькім суді відбулася розправа проти 19-літнього парубка з Роґізної, Юрія Меленки, за те, що заколов багнетом перед роком на весіллю Костя Меленки 24-літнього Костя Костинюка. Обжалований був злий на забитого, що цей казав музиці, щоби грала лише йому. Він не міг цього видержати, пішов до дому по багнет і пив дальше богато на весіллю. Коли Костинюк вертав нічно додому, пішов Меленка за ним і проколов ззаду Костинюка. Обжалований сказав на розправі, що він нічого не памятає — такий був пяний. Одначе ціль свідків свідчили проти убивника, а вісім старалися його справу облекшити. Суд засудив Юрія Меленку на вісім років тяжкої роботи, враховуючи один рік слідчого арешту. Коли ж спамятаються вже раз наші люде? Не шкода двох молодих парубків?

МОЛОДІСТЬ.

У Парижі арештовано 19-літнього хлопця, Люціян, який підрізав горло своїй 16-літній нареченій Елізі. Еліза мала одної з найкращих дівчат у Парижі і з нею хотів оженитися багатий купець, але коли одного разу жартуючи, погрозила свому коханому, що вийде за купця заміж. Коли хлопець розлючений підрізав їй горло і на поліції з добрим доброю признався до злочину.

ПОШУКУЄМО 27 УКРАЇНЦІВ З $100.

ТОВАРИСТВО ІМ. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ВІДДІЛ 133 У. Н. СОЮЗА В НЮАРКУ, НЮ ДЖЕРЗИ, СКЛАДАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ЯК КОЖДОГО РОКУ, ТАК І ЦЬОГО НАША НЮАРСЬКА ГРОМАДА, СВЯТКУЮЧИ ТОРЖЕСТВЕННО СВІТЛІ ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ, НЕ ЗАБУЛА ДІЛОМ ПОКАЗАТИ, ЯК ВОНА ЛЮБИТЬ І ШАНУЄ НАШИХ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ. ДО ЗАГАЛЬНОЇ ЗБІРКИ ПРИЛУЧУЄТЬСЯ І НАШЕ ТОВАРИСТВО, ПРИЗНАЧУЮЧИ СВОЮ ЖЕРТВУ НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ. ХАЙ ТАМ У ЛЬВОВІ, НАД ЯКИМ 1 ЛИСТОПАДА 1918 РОКУ ПОВІВАВ СИНЬО-ЖОВТИЙ ПРАПОР, ПІДІЙМЕТЬСЯ СКОРО ВГОРУ ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ЯК СИМВОЛ НАШОЇ НЕЗЛОМНОЇ ВОЛІ ДО СВОЄЇ ДЕРЖАВНОСТИ. І ХАЙ ТОЙ ДІМ БУДЕ ПОБУДОВАНИЙ ЖЕРТВАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

В НАДІЇ, ЩО ВЖЕ НЕ ДОВГО ПРИЙДЕТЬСЯ НАМ ЖДАТИ НА ДАЛЬШИХ 27 СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ПЕРЕСИЛАЄМО НАШУ ЛЕПТУ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Заходом Тва Укр. дяковчителів в неділю, дня 22-го грудня о год. 2.45 хв. з полудня із стації WAAT в Джерзи Сіті, Н. Дж., мішаний хор „Бояна" із Бейон, Н. Дж., під управою п. Василя Мельничука виконає слідуючу програму:

1) Лисенка: **Спать мені не хочеться;** 2) Кошиця: **Ой у полі річенька;** 3) Леонтовича: **Попід яром і Зажурились Галичанки;** 4) Артемовського. **Ой казала мені мати,** сопр. соло відспіває п-на Анна Кушнір; 5) Леонтовича: **Ой устану в понеділок** і Колесси: **Ой за гаєм;** 6) Матюка: **З той гори високої,** хор дівочий; і 7) Лисенка: **Та туман яром котиться,** хор мішаний.

100,000 ДОЛЯРІВ ЗА ОДНУ КНИЖКУ.

В катедральній церкві в Пельплині, на Поморю, переховується біблія, друкована винахідником друкарської штуки, Йоганом Ґутенберґом. Тепер американські міліонери забажали її купити і обіцюють заплатити за неї 100 тисяч долярів. Капітула ще не рішилася її продати, бо мати першу друковану біблію це слава і богацтво.

КРАЇНА БЕЗ ДОЩУ.

Найменше дощів паде у краю Бечуанів у південній Африці, де дощ буває часом тільки один раз на 12 літ. Населення цього краю всеж таки якимсь чудом живе із рільництва.

САМОГУБСТВО ПРИЧИНОЮ ВИБУХУ.

В Берліні трапилася велика катастрофа в друкарні фірми Нюдем. Обходячи всі кімнати в ночі, портієр почув сильний запах газу й з папіросою в устах увійшов до канцелярії директора. В цій хвилині наступив страшний вибух, що здемолював цілковито друкарню. Портієр згинув на місци. Під звалищами кімнати найдено трупа самовбивника директора, котрий в наслідок фатального фінансового положення затруївся світляним газом.

НОВИЙ ЛЕТНИЧИЙ РЕКОРД.

Французький летун Дідоне Кост установив рекорд лету літаком. Він, не спускаючись на землю, пролетів 5,015 миль. Це на 200 миль більша віддаль, яку колинебудь без перерви пролетів літак.

ЗВИЧАЙНИМ ШЛЯХОМ.

На півночі Манджурії, що тепер знаходиться під окупацією російської армії, група „китайських комуністів" проголосила радянську републику. Це звичайний большевицький засіб окуповувати та приєднувати до Росії чужі землі.

Туди їхали спеціяльним потягом консулі чужинецьких держав, щоби дослідити становище громадян їх держав під большевицькою окупацією. Большевики не перепустили потягу на захоплену ними територію й консулям довелось вернутися назад.

НЕ ХОЧУТЬ СЛУЖИТИ МОСКАЛЕВИ.

На Україні відбувається тепер бранка новобранців. На підставі відомостей з Харкова, новобранці в Полтаві заявили, що вони не дадуть вивезти себе в глибину Московщини і будуть служити лише в гарнізонах на Україні. Таксамо в Умані дійшло до кровавих сутичок між большевицькими аґітаторами і новобранцями, які називали аґітаторів большевицькими бандитами і грабіжниками збіжа. В Коростені дійшло до погрому большевицької поборової комісії. Погром згодом перекинувся також на місцевих Жидів.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ АРЕШТУВАНЬ НА УКРАЇНІ.

В четвер, 21. листопада, коло год. 17-ої, зібралась українська молодь на вул. Набєляка (у Львові), де є радянський консулят, щоби задемонструвати проти переслідувань Українців на Радянській Україні. Демонстранти відспівали „Ще не вмерла Україна". Рівночасно вибили шиби в партерових вікнах консуляту. Консуль Лапчинський вистрілив кілька разів у повітря.

На місце прийшла піша та кінна поліція, одначе не інтервеніювала, бо демонстранти вже були розійшлися. Поліція арештувала 10 осіб.

Безпосередньо після демонстрації перед консулятом начальник виділу безпеки у львівському воєвідстві Роговський та грод. староста Кльоц відвідали консуля Лапчинського.

Рівночасно з подіями під радянським консулятом відбулися демонстрації під „Народнім Домом" при вул. Рутовського, біля будинку Ставропігії та біля бурси Народнього Дому при вул. Курковій ч. 14. В „Народнім Домі" вибили шиби. При вул. Курковій поліція арештувала двох студентів університету та пятьох гімназійних учеників. Інший гурток демонстрантів вибив шиби в льокалі „Сельробу" при вул. Валовій.

В редакції москвофільського комунізуючого часопису „Земля і Воля" демонстранти здемолювали уладження, розкинули папери. Знищили теж уладження в редакції „Русского Голоса". — („Діло").

РУМУНСЬКА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Стрільний порох для ловців сміють усі трафіканти продавати, крім національних меншостей. Черновецький „Форвертс" приносить комунікат Великого ґенерального штабу, в якім він повідомляє префектури, що на основі проханя ґенеральної дирекції монополів, стрільний порох можуть продавати всі спеціяльні дебітанти столиць повітів, крім національних меншостей. Чи це рівноправність?

ДОПОМОГА НІМЦЯМ-УТІКАЧАМ З РОСІЇ

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО АСИҐНУВАЛО 6 МІЛІОНІВ МАРОК. БУДЕ ПРОСИТИ ЛІҐУ НАЦІЙ ВЗЯТИ ОПІКУ НАД ДАЛЬШИМИ ВТІКАЧАМИ.

БЕРЛИН (Німеччина), 19. грудня. — Райхстаґ асиґнував 6,000,000 марок на допомогу Німцям-утікачам з Росії, які в скількости 5,000 душ уже приїхали до Німеччини. Майже всі вони внеміґрують до Канади та Бразилії й лише яких 100 фамілій лишиться в Німеччині із-за хвороби їх дітей. Ці фамілії будуть поселені в Східній Прусії.

Вразі дальшого прибуття з Росії німецьких утікачів правительство Німеччини звернеться до Ліґи Націй, щоби вона взяла їх під свою опіку, як взагалі вона опікується втікачами. Всі втікачі прибувають до Німеччини без жадних засобів до життя, бо большевицька влада відбирає у них все майно, що уявляє якусь вартість, та гроші.

ПОВСТАННЯ ВГАМОВАНЕ.

КАЙ ШЕК ПРИЗНАЄ, ЩО СТАНОВИЩЕ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ БУЛО НАДЗВИЧАЙНО КРИТИЧНЕ.

ШАНҐАЙ (Китай), 19. грудня. — Президент републики Кай Шек оголосив відозву, в якій повідомив, що треба вважати останнє повстання проти уряду вгамованим. Він признає, що були часи, коли становище націоналістичного уряду було надзвичайно загрожене. Перемогу над повстанцями він приписує вірности та хоробрости революційних військ націоналістичного правительства Китаю. Тепер іде звільнення окремих провінцій від решток повстанців. В провінцію, захоплену комуністами, де вони ввесь час грабують населення, правительство післало 1,600 жовнірів з Вучанґа. Сподіваються, що боротьба з комуністичними бандами в провінції Гупі буде досить упертою.

НАВКОЛО МОРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПОСТАНОВИ ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ БУДУТЬ ЛИШЕ ПРЕЛІМІНАРНИМИ ДО РОЗГЛЯДУ ЇХ ЛІҐОЮ НАЦІЙ.

ПАРИЖ (Франція), 19. грудня. — Премієр-міністер Тарде, міністер справ закордонних Бріян та морський міністер заявили на спільному засіданню парляментарної комісії по закордонним і морським справам, що постанови лондонської конференції по морському обеззброєнню будуть лише прелімінарними. Все, що буде вирішене на цій конференції, має бути предложене комісії по обеззброєнню при Лізі Націй.

На конференцію в Лондон поїде сам премієр-міністер Тарде та Бріян, а також кілька інших фаховців у морських справах та в закордонній політиці.

ЯПОНСЬКІ ДОМАГАННЯ ВЖЕ ВИРОБЛЕНІ.

ТОКІО (Японія), 19. грудня. — Японське правительство вже виробило свої домагання на лондонську конференцію по морському обеззброєнню. Воно буде домагатися права тримати военну фльоту в скількости 70% до величини американської. Притім підводних човнів Японія хоче мати в скількости, рівній Злученим Державам.

ЗГИНУЛИ АНГЛІЙСЬКІ ЛЕТУНИ.

ЛОНДОН (Анґлія), 19. грудня. — З метою установити новий світовий рекорд на віддаль лету літаком, з Анґлії до Півдня Африки мав перелетіти анґлійський військовий літак. У подорож вибралися на ньому два кращі анґлійські летуни, Джонс-Виллямс та Дженкінс. Вони щасливо перелетіли понад Европу та Середземне море й у районі Тунісу почали лет над Африкою.

Підчас лету вони комунікувалися по радіо-телеграфу з анґлійським міністерством війни, але по прилеті їх над африканську територію комунікація увірвалася. Приїхавші до Туниса кінноткини Араби заявили, що вони бачили, як в пустині розбився великий літак. Французи вирядилися для пошукування літака, думаючи, що це загинув один з французьких літаків. Але на вказаному Арабами місці знайшли руїни анґлійського літака та два трупи летунів.

ПОАНКАРЕ ВИДУЖАВ.

ПАРИЖ (Франція), 19. грудня. — Бувший президент Франції й премієр-міністер Поанкаре вернувся до дому з медичної клініки, де він перебував два місяці по операції. Він тепер почуває себе не зле, але потрібує довшого відпочинку, тому має виїхати до Рівієри.

ЗНОВУ ПОЛІТИЧНИЙ СКАНДАЛ.

ҐЕНЕРАЛ ГУБЕРНАТОР КОРЕЇ БРАВ ХАБАРІ.

ТОКІО (Японія), 19. грудня. — Вже другий політичний скандал викрито в Японії на протязі останніх трох місяців. Правительство Японії дістало дозвіл від імператора притягнути до відповідальности за хабарі бувшого губернатора Кореї, ґенерала Яманаші.

Тепер уже сидить у вязниці під слідством за хабарі бувший міністер зелізниць в Японії, Оґава. Ямаиаші ще не арештований, але вже до нього предявлене обвинувачення, що він узяв від одної компанії, яка торгує рижом, 25,000 долярів хабаря.

ЗАВОДЯТЬ ЦЕНЗУРУ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 19. грудня. — В парляменті вже в другому читанню ухвалено закон про заведення цензури над пресою. Таксамо урядови дається право обмежувати діяльність кореспондентів чужинецьких газет, яких повідомлення шкодять інтересам Австрії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498. Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІТИ В ФАБРИКАХ

У Ню Йорку відбувалася дводнева конференція в справі діточої праці.

Ся справа не сходить з публичної дискусії американського громадянства вже через кількадесять літ. Маємо тут цілий ряд організацій, що мають на ціли покінчити з діточою працею. Нюйорська конференція була власне скликана наймогучішою організацією для сеї справи, „краєвим комітетом для діточої праці".

Зі звітів, предложених на конференції, видно, що Америка поробила значні поступи в вичищуванню своїх фабрик з працюючих дітий. Нема року, щоби якийсь новий стейт не переконався про шкідливість фабричної праці для дітий та не заборонив стейтовим законом вживати дітий до промислової праці.

Однак сей загальний поступ у стейтовому законодавстві не приносить всеї користи через недостачі в федеральному законодавстві. Богато стейтів має закони проти вживання дітий по фабриках, але не виконує сих законів як слід зі страху, що коли уряд возьметься карати фабрикантів, що вживають дітий до праці, сі фабриканти почнуть переносити свої фабрики поза межі стейту. Виринає з того потреба одноцілого законодавства на цілі Злучені Держави. Треба, щоби американський конґрес ухвалив відповідний закон для всеї території північно-американського союза та щоби заборонив діточу працю по всіх фабриках Америки.

Такий закон уже був раз ухвалений, але Найвисший Суд Злучених Держав признав його незгідним з американською конституцією. Треба було отже вперед змінити конституцію, щоби дати конґресови право видавати такі закони. Коли народови предложено відповідну поправку конституції, проти поправки виступили консервативні сільські округи, котрі не розуміють умов діточої праці по фабриках, які знають тільки умови діточої праці на фармах. На стрічу сьому вузкому, заскорузлому поглядови пішла римо-католицька церква, котра по всій Америці розголошувала пастирський лист бостонського епископа проти поправки конституції.

Сьому союзови сільської заскорузлости й римо-католицизму вдалося повалити поправку до американської конституції. Нині громадянство ще далі стоїть перед недостачею американського законодавства в сьому напрямі. Цікаво, що тепер є в краю два міліони безробітних, а в той саме час по фабриках працює два міліони недоліттків. Аґітація проти вживання дітий до фабричної праці скріпляється, і колись вона певно повалить всю назадницьку опозицію, що дивиться черец пальці, як міліони дітий виснажують у фабриках свої нерозвинені сили, коли міліони здорових робітників шукають роботи для своїх сильних рук.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ В КОЛОМИЇ

Образок з „органічної роботи" в Ріднім Краю.

(Оригінальний допис до „Свободи").

II.

Вистава книжки в Коломиї відбулася в салі „Народного Дому". На стінах тої салі висять портрети заслужених основників тої інституції. Між ними визначається портрет головного ініціятора її, пок. о. **Асафата Кобринського,** пароха з Мишина, людини в своїм роді незвичайної. Був він твердим Русином, то є кацапом, але в справі будови „Н. Дому" ішов разом з українськими націоналістами, як д-р Ол. Кульчицький, д-р Дембицький, д-р З. Левицький, Ол. Печерський, о. Н. Лепкий, о. Русин та І. Блонський. До „твердих" належав очевидно і М. Білоус, коломийський друкар, котрий немало причинився до ширення просвіти видавництвом брошур пок. о. І. Наумовича, або таких як „Чудо, яких мало" (починалось воно словами: „Послухайте, отци-матки, що ся стали за припадки"), „Сава, рускій мудрець" і т. ин. Правда і це, що видавав він і такі дурниці як „Лист небесний" та „сонник" — слушно напятновані І. Франком в одній своїй поезії, але всеж таки додатні наслідки його видань, особливо в 70-тих роках минулого століття, переважають відємні. Він то і видав десь в 1874 році **„Русскій народний катехизм",** уложений о. І. Наумовичем, котрий і мене, молодого хлопчика, зробяв патріотом, і під його впливом я заложив десь в червни 1876 року перший тайний кружок в золочівській ґімназії. (Тоді було у ній допервa лише три кляси, а я був в першій). Я тоді став таким твердим Русином, що писав навіть не „русскій", але **„русскій",** то є з трома „с"!

Якби і не дивитись на діяльність М. Білоуса, то всеж таки треба признати, що він надзвичайно причинився до поширення просвіти в 70-тих роках, бож і „Наука" Наумовича у нього друкувалася, а він сам видавав „Русскую Раду".

Теперішні свинства, роблені кацапами, не повинні нас робити несправедливими супроти того, що їх попередники, „тверді Русини", для освідомлення народа зробили. Не забуваймо, що кацапські села підчас польсько-української війни надзвичайно добре державалися.

Впрочім М. Білоус дуже завзято попирав акцію будови „Н. Дому" в Коломиї, отже цілком слушно заслужив собі на портрет в ґалерії його основників.

„Вистава книжки" зістала отворена відповідним торжеством.

На **сцені на тлі прекрасного українського килима висіли** портрети Шевченка і Франка, а перед **ними стояли на сторожі дві „пластунки"** зі своїми скавтовими палицями. Та сторожа змінялася що двацять мінут.

Свято отворив наш невпинний робітник, тип завзятущого козарлюги, **д-р Андрій Чайковський.** Подаю тут в головних начерках його промову:

„Книжки не можна уважати за мертву річ, як стіл або шафа; книжка — це наче жива істота, що має душу і промовляє до нас мовою автора. Вона аж до свого знищення остає незмінною і стає нам на услуги ще і тоді, коли її автор вже давно розсипався в порох.

„Появу книжки попередило письмо і уміння читати. Історія ще не дослідила, у котрого зі старинних народів найперше вигадали письмо — чи воно було клинове, руничне, чи образове-гієрогліфічне, чи писане на глиняних, камінних чи металевич таблицях та перґаменті або на папірусі.

„В Єгипті було письмо доступне жрецям, аристократії, а навпаки, у Римлян письмо було кождому громадянинови доступне.

„У тих народів були вже домашні і публичні бібліотеки і це належало до доброго тону мати свою приватну бібліотеку. Бо за книжку не було важко: зявилися численні видавці (лібрарії, скріпторес), які занималися переписуванням, оправою і торговлею книжок.

„Цілком инакше було **в середних віках.** І письменство і його продукція цілком завмерли. Навіть по великих монастирах та при епископських столицях не було більше як **один богослужебник.** Справдилась латинська пословиця „інтер арміс сілєнт музе", то є: „Серед зброї (коли треває війна) мовчать музи"*).

„Війна, вандрівки народів, шал нищення усіх культурних цінностей, то є вандалізм, причинилися до того, що освіта підупала. Дотого ще відколи Араби завоювали Єгипет, припинився привіз папірусу з Єгипту, а осталий матеріял до писання, перґамент (виправлена ослячa шкіра), був надто дорогий.

„Коли згодом **монахи** по монастирях узялися до переписування книжок, то радили собі в той спосіб, що роздирали старі книги, **вимивали з карток писаний текст і** на такім перґаменті писали своє. Можна собі уявити, яка з того повстала шкода для культури, скільки то понищено неоцінених творів старого світа на те, щоби чернець грамотний монах мав на чім писати свої мудрощі.

„Та годі переповідати мені тут історію книжки та всі її кризи, які книжка переходила аж до **Ґутенберґа,** батька друкарства, відтак від винаходу шматка паперу аж до нинішнього часу. Вертаю до того, що я сказав на вступі. **Книжка** то жива істота, яку можна під богатьома зглядами **порівнати з людиною.**

„Людина може бути нам найвірнішим і найлюбішим приятелем. Тесаме можна сказати про добру книжку. Вона нас вчить, поширює наші виднокруги, наше знаннє, розвеселює нас в смутку, підбадьорює нас до активности, подвоює нашу енерґію. Вона в наших злободенних клопотах дає нам хвилину забуття, переносить нас у инші світи, між инші середовища, куди нас веде автор.

„А знову книжка зла може бути нам більшим ворогом ніж жива людина. Бо книжці більше віримо, як чоловікови, бо вона иншими методами підходить до нас ніж ворожа людина. Перед ворожою людиною, що йде до нас з гнівом і лайкою, можна оберегтися і втекти, а книжка приходить до нас в приманчивій окладинці, нераз з гарними малюнками, а часто замикає в собі гадючу їдь, що затроює нашу душу. Доводиться в богато хроніках кримінальних читати, що книжка і лише книжка була причиною зломання молодої душі і заведення її на бездорожа, у пропасть.

„А **які вимоги** ми, Українці, повинні ставляти до нашої книжки? Під тим оглядом треба поділити нашу літературу на наукову з одного боку, а історичну і белетристичну з другого боку.

„Від першої катеґорії вимагаємо лише, щоб не було наукових фальшів, чиста мова та зразкова термінольоґія. Зміст таких книжок є інтернаціональний, пригожий для кождого народа, коли їх перекладеться на його мову.

„Инші вимоги ставляємо до того другого рода книжок. Від них вимагається, щоб вони були не лиш мовою і правописом українські, але щоби у них була **українська душа,** якаб до нас промовляла нашими рідними, згідними з нашою психікою катеґоріями. Коли книжка історичного змісту, то нехайже не закриває перед нами сонця чорним серпанком, нехай не вкорінює в нашу душу безнадійности і чорного песимізму, а навпаки, **хай оживляє нашу завмираючу традицію** і нехай **підсичує** в нас невгасаючий поломінь **надії на краще.** А белетристика нехай підчеркує границю між добрим і лихим, нехай виводить гарні, сильні як криця, гідні наслідування характери. Тут треба виминати усе, що для нас, а особливо для грядучого покоління, могло би бути шкідливим.

„І так, наприклад, один з українських, дуже талановитих письменників*) увів у свої твори **хоробливу еротику.**

„Не ту приличну, одягнену еротику, без якої повість не може обійтися, а ту погану, на свій спосіб рознуздану, брутальну еротику, виплекану спеціяльно **на московськім гною.** Він богато наробив нам шкоди. Культурні народи дбають про те, щоби їх молодь якнайдовше здержати від еротичних почувань. А він ту приманчиву отрую вливає у серце нашої молоді.

„Учітеся!" — кличе до нас наш народний ґеній.

„Погляньте на цей здобуток нашої письменницької праці. В порівнанню з иншими народами, які мають свою державну самостійність, він дуже маленький. А всежтаки перед **50** роками і того у нас не було. А тепер не в силі одна людина перечитати це все, що у нас написано і пишеться.

„Хапаймо отже і читаймо, оскільки лиш можемо; **підготовляймо знанням грядуче покоління до того, що має прийти.**

„Щоб та наша дванацята година, котра певно для нас наспіє, застала нас **краще приготованих,** ніж було перед одинацяти роками!

„Коли будемо підготовляти і себе і молодь нашу наукою і знаннем, тоді усміхнеться заплакана Мати і ми заживемо своїм вольним життєм."

Рясними оплесками покрили зібрані ту гарну промову д-ра А. Чайковського, почім мала донечка **д-ра Білоуса** (полкового лікаря Укр. Січ. Стрільців) виголосила прегарний вірш Угрина Безгрішного п. з. **„Люблю книжку".** Аж дивно було слухати, як грімко неслися патріотичні слова з маленьких усточок малої дівчинки, завзиваючі слухачів до ширення і читання творів наших визначних письменників, що своїм словом розпалюють в наших серцях любов до свого і охоту до боротьби за визволення свого народа з неволі.

Велике одушевлення викликала та деклямація, почім забрав голос голова виставового комітету, бувший (за укр. республики) повітовий шкільний інспектор, **Василь Витвицький,** не лиш дуже заслужений діяч на просвітнім та орґанізаційнім полі, але чоловік, що і свого сина приніс в жертву в боротьбі за волю батьківщини.

Цей бесідник підніс, як тота, хоч на провінції устроєна, вистава доказує, що у всіх закутинах нашої великої батьківщини знимається величезний культурний рух, і що лише потреба, щоби **попит** за книжкою відповідав тій великій **подажи її.** Книжка кличе до нас: **Огляньте мене. Полюбіть мене і купіть мене!** Може **менше пива і тютюну** зужийте, а тоді лишиться вам досить ще гроша, щоби і мене купити. І наводить бесідник золоті слова Франка:

„Книги морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна —
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить!"

Нема нам чого знеохочуватись або тратити надію на краще, **нема чого „спускатися на дно"!**

Бесідник вичислює головніші інституції і товариства, що помогли устроїти отцю виставу, та дякує їм. Всі тут **працювали, без огляду на партійні ріжниці,** і це є дуже радісною проявою, котра позволяє нам надіятись, що і при инших, може ще важніших, нагодах підемо разом, рука в руку, а тоді певно осягнемо побіду і з повної груди та з відкритим чолом зможемо заспівати наш гимн:

„Ще не вмерла Україна!"

А за цим словом ціла саля й справді гримнула з завзяттєм наш народний гимн, дарма, що ще мабуть далеченько до остаточної побіди. Але цей гимн скріплює нас, єднає нас і зміцнює в нас надію на оконечну побіду. А тепер в Ріднім Краю ще й тому положеннє дуже тяжке що „вороженьки" взялися на способи та вигребують з забуття наших колишніх кацапів та встрикують штучними способами в них нове життє, держачись віддавна вже випробуваної методи: **„пусціць Русіна на Рус'на"!**

І ті наємники стараються осмішити передовсім усе те, що для нас святе, і тому навіть наш національний гимн перекручують, пишучи в своїх часописах:

„Ще не вмерла Україна,
Але дуже хора!"

Про ті нові прояви зради і підлоти поговорю ще при иншій нагоді, а тут зазначу лише, що ті прояви цілком нас не бентежать, ані з пантелику не збивають.

І ось вже три дні по замкненню нашої коломийської вистави відбулася в тійсамій салі анкета в справі ширення освіти в коломийсько-печеніжинськім повіті. І при тій нагоді сиділи разом і радили люде ріжних переконань, котрих однак єднало те почуття, що без просвіти позашкільної, без поширення друкованого слова поміж масами ми нічого не вдіємо. І при тій нагоді звертав я увагу зібраних, щоби були свідомі того, що **може бути ще гірше,** щоби були отже на все приготовані. І навіть на сцені, на тім **коврі, на котрім ще перед** трома днями висіли портрети Тараса і Франка, висів великий напис:

„Будь готов!"

Це і є оклик хвилі у нас в Ріднім Краю, а Ви, Сестри і Брати - Американці, возьміть собі також цей оклик до серця і помагайте нам у нашій тяжкій роботі, у нашій щоденній, дуже виснажуючій боротьбі.

А покищо помагайте нашій книжці, помагайте нашим видавництвам. Вони й справді не повстидаються хочби і перед яким культурним народом, але зважте, що в Ріднім Краю економічне положенне народа є тепер незвичайно сумне, а то головно через податки, упадок цін збіжа, а на Покуттю ще й через заперття торгів в наслідок „прищиці".

Колиж той народ уже досі розкупив яких 70 до 80 тисяч ріжних календарів — то це вже є справді подвиг, прямо подиву достойний!

А для заохоти подам Вам, чесні читачі, ще одну важну дату: в році 1927—28-ім видано на Наддніпрянській Україні **1066** книжок (назв) у **12,532,000** примірниках!

Чиж це не ободрює і не заохочує?

Д-р Кирило Трильовський.

P. S.

Власне перечитав я в „Ділі" допис про **виставу жіночої діяльности,** що відбулася в жовтни ц. р. в Дітройт. Українки мали там свій **„стенд"** обляганий просто чужинцями, котрим вони (убрані в українську ношу) давали радо всякі пояснення. Відбувся і похід національностей, в котрім українська група найкраще представлялася. Три дні пізнійше був концерт, на котрім виступали три наші хори та танцюристи зі школи Авраменка. Всі вони викликали на чужинцях величезне враження — а я лиш запитаю: чи знали ті чужинці, що це за народ ті Українці, де їх вітчина, а може й „держава"? Чи вони в Азії, чи в Европі, чи може десь під північним бігуном?

І я — на жаль — переконаний, що ніхто там чужинцям не показав карти ґеоґрафічної з українськими землями. А преціж можна було так легко видати хочби лише переписні листки з Европою, і зачеркненою на ній Україною, та ті картки продавати от хочби по 2 центи. — А як же легко мож було купити **велику карту Европи,** намалювати на ній яркою краскою етноґрафічну Україну, та зазначити на ній усі чотири чужинецькі займанщини. І ту карту треба було повісити на стіні над українським „стендом", а це би був найкращий спосіб пропаґанди.

Підчас світової війни, коли я був головою „Боєвої Управи Укр. Січових Стрільців", а у Відни устроєно велику воєнну виставу — тоді і та „Б. Упраза" взяла в ній участь. Я сам привіз з Бялої українського інжиніра-будівничого, котрий поставив на виставовій площі будинок в гуцульськім стилю, в якім ми помістили все, що відносилось до „У. С. Стрільців". А зверха, від улиці на підсінню завісили ми величезну мапу Европи, на котрій проф. Рудницький замалював яркою червоною краскою територію України. Це раз була пропаґанда! І треба було видіти яку скажену міну робили наші **„найсердечнейші",** котрі взагалі участи у тій виставі не взяли!

На будуче треба отже дуже мати позір на це, щоби такі нагоди, як отця „жіночої діяльности", були ліпше використовувані для нашої пропаґанди.

Д-р К. Тр.

*) Богині наук і мистецтва.

*) Винниченко. — К. Т.

СПРОСТОВАННЯ.

Українська Громада в Бриджпорт, Конн., зложила за послідний рік через Обєднанне на Рідний Край $134.20. Громаду ту пропущено в послідніім виказі.

— Що, ви навчили вашу жінку грати в карти?
— Так, то була спасенна думка для мене! Тамтого тижня відіграв я від неї сім долярів із моеї платні!

Господар дому пробудився вночі, бо почув у сусідній кімнаті якийсь підозрілий шелест. Вискочив із ліжка, взяв свічку у руку й іде. Бачить, що біля його каси господарять вломники та з жаху каже:
— Не робіть собі нічого з мене, я люнатик.

Д-р Остап Грицай.

З НАЙНОВІШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Катря Гриневичева: „ШЕЛОМИ В СОНЦІ".

(3)

Вертаймож тепер до людей в повісти Гриневичової.

В першу чергу до — Романової княгині. Вонаж своїм історичним значінням, своїм становищем як подруга великого володаря, тут найперша. Чи авторка змалювала її так, щоб ми з кожного погляду змогли порозуміти велич тої жінки, що була гідною подругою Романа, матірю короля Данила і князя Василька, і як виховниця цих синів сповнила всетаки, на перекір усім затіям ворогів, гідно своє важке завдання? Але на це питання мусимо тут відповісти: Ні.

Психольоґічна основа цеї постаті в нашій повісти не поглиблена авторкою настільки, щоб перед нами ясно зарисовувалася володарська індивідуальність Романової княгині. Вона в Гриневичової гарно змальована як сумуюча, достойна своєю шляхотною жіночістю вдова, й матір, затеж далеко слабше як самотна володарка, якій доводиться тепер брати керму політичних обставин осироченої держави в свої руки. Вона тут як індивідуальність не така сильна, щоб заволодіти своїм оточенням і даними обставинами всеціло, або принайменше, якщо ті обставини були сильніші, ніж вона, по всім своїм силам змагала до цього. Ось перша картина, в якій бачимо у Гриневичевої княгиню, це нагода розмалювати ясно малюнок її, дещо надто ліричного і простонародного голосіння над домовиною Романа (II, 13). Але я думаю, що авторка булаб далеко красше, значить доцільніше, ввела володарку княгиню в нашу повість, колиб була розмалювала нам її в перших розділах, ще перед появою недобитків Романового війська, в прескорбнім дожиданню вістей з далекого боєвища та в важливих думках про все те, що мусіло звязуватися в найближчому майбутньому з перемогою або з пораженням Романа в бою з польським хижаком, проти якого і двигнувся саме цей український князь. Бо в даних обставинах нам багато важніше відчути глибінь її духової співучасти в замислах Романа, отже бачити такий виїмковий, справді володарський рис в духовности княгині, ніж те ридання над трупом Романа, „старе — як підзначує сама авторка — як вихор і зорі" (ibid.). Адже історія знає і про такі володарки, що в подібних ситуаціях не пролили назверх ні одної сльози, затеж присягнули в душі, німими словами, безпощадну помсту противникові та досмертну вірність заповітам убитого володаря. І може в такій картині володарки, дожидаючої в тривожній непевности вістей з поля бою, булаб з самого початку нагода розмалювати ясно і великими лініями те політичне тло, на якому треба розвиватися подіям нашого роману, а яке тут, саме в початкових розділах, не проступає з усею прозорістю. Навіть про обставини, в яких згинув Роман, авторка каже нам так мало (II, 14), що ціль того його походу і сама боротьба лишається для нас тайною. Опісля, в розмові з дорадником Романа, монахом Варлаамом, княгиня має нагоду говорити про це ширше, бо він зове її власне на раду старшин (V, 26), на жаль, те, що ми тут чуємо, це знову тільки слова побожної розваги для сумуючої вдови, отже знову момент другорядного значіння. Затеж авторка волiє передати нам точні накази княгині щодо харчів, призначених на поминальну тризну, накази, яких дрібничкова точність дещо дивно виглядає в устах княгині, на котрої плече звалився тепер тягар усеї держави. Нехай, що Романова вдова моглa собі бути дбайлива господиня в хаті, але господиня держави для нас тепер куди важніша, ніж господиня хати, бож це не вдова по якомусь богачеві, а вдова по „самодержцеві всеї Руси".

Але тут власне годі не зробити нашій авторці закиду з того, що вона духовість володарки в нашій княгині тратить з очей частіше, ніж це годилосяб, затеж з якимось особлившим, иноді й невказаним замилуванням розмальовує її в вузькім і тихомирнім околі родинного і хатнього життя, дарма, що вона тепер репрезентантка найвисшої влади в державі.

Бо й деж ті події в нашій повісти, які доказувалиб і веліли зрозуміти нам значіння історичної ролі Романової вдови?

Після ліричної сцени голосіння тай сцени, де вона видає ті, згадані вже мною накази щодо харчів на тризну, дожидаємо з увагою картини наради старшин, заповідженої Варлаамом, бо така власне нарада, це тут тепер державний акт першої міри, далеко важніший для нас, ніж поминальна тризна. Самеж на нараді з ворохобними, ворожими княгині боярами, в способі, в який княгиня поводиласяб тут зі своїми противниками, корила, перемагала або визивала володарським словом на рішаючу боротьбу своїх ворогів між членами ради, а укріплювала в прихильности до себе своїх довірених, змоглаб нам авторка показати наглядно, на скільки в княгині і справді володарська натура і спромога. Бо в боротьбі, в активности, в силі відпору виявляється найглибша природа людини, а не в тихомирнім спокою між чотирма стінами смуткуючої самоти. Одначе цеї, на мою думку, преважної сцени ради старшин авторка не розмальовує зовсім, начеб забула про неї.

(Дальше буде).

— Я і мій чоловік маємо спільне конто в банку.
— А нема з того непорозумінь?
— Ні. Чоловік вплачує гроші, а я виймаю.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Відчити з рамени Січи ім. Б. Хмельницького.

Згідно з постановою послідних Січових зборів, влаштовуються кождої пятниці в помешканню Січи ім. Хмельницького при 46 Ст. Маркс Плейс (8 улиця) відчити на ріжні теми.

Цеї пятниці, дня 20. грудня, буде говорити д-р Л. Мишуга на тему: Картини з Рідного Краю.

Початок точно в годині 8.15 вечером.

—o—

ДІТРОЙТ, МИШ.

Концерти хору „Думка".

Український Національний Хор „Думка" виступить дня 22. грудня, о год. 8 вечером, в авдиторії при 5057 Вудворд ул. з великою програмою. Цікава буде вона тим, що буде складена з нових творів композитора Г. Давидовського, яких ще не співано на американсько-українських сценах. Між иншим відспівають на концерті уривки з опер „Смерть Мельниченка" й „Перемога Пісні".

На концерті виступить славний хор братнього нам народу Хорватів. Отсе перший раз зійдуться тут на сцені два народи двох поневолених через довгі віки народів.

Крім наведеної програми відбудуться ще українські національні танки учнів школи В. Авраменка.

Є надія, що дітройтські Українці возьмуть громадну участь у тім, так гарно заарангованім концерті.

Теодор Зарембський.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Артист-бандурист п. В. Ємець в Шикаґо.

Як відомо вже ширшому громаядянству, що завдяки пану Й. Кочанови (з Джоліет, Ілл.) і ще кількох щирих громадян з Шикаґо, — приїхав на днях до Злучених Держав наш одинокий український найкращий артист-бандурист, п. Василь Ємець. Хто є цей наш дорогий гість, про це „Свобода" вже поінформувала нас, а я тільки хочу поділитися з шановними читачами вісткою, як його приймає українська кольонія в Шикаґо. І так: Дня 5. грудня ц. р. скликано в справі привіту Ємця репрезентантів деяких національних товариств та громад і діяльних громадян. Явилося 25. По коротких обрадах вибрано Комітет як слідує: д-р М. Сіменович, Й. Кочан, Е. Королишин, д-р О. Тарнавський, адв. Р. Смук, пані Ф. Процюк, Д. Атаманець, П. Дідик.

По отриманню телеграми, що п. Ємець явиться в Шикаґо дня 13. грудня в 5-ій годині вечір, відбулися другі збори — 12 грудня і ухвалено як найбільшим числом репрезентантів товариств вийти на стацію і привитати дорогого гостя. Рівнож ухвалено справити в честь його привітну гостину, вечеру, в дню 21 грудня, в суботу вечером, в Конґрес Готелю.

В пятницю, 13. грудня, привитало дорогого гостя на стації около 100 людей, українських громадян, з чого половину становило наше чесне жіноцтво.

Спільну вечеру з дорогим бандуристом зїли всі в українськім ресторані пана Дутканича, Робей і Шикаґо вул. Тепер п. Ємець відїхав до Джолієт, Ілл., до дому пана Кочана, а по короткім відпочинку дасть ряд концертів у Шикаґо між Українцями й Американцями, чим наразі займеться згаданий чесний Комітет.

С. Мусійчук.

— Ця панна Орися гарна, елеґантна, а батько її має велику фабрику.

— Чи можу побачити її пікчер?

— Дівчини?

— Ні, фабрики.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

$510 нашим інвалідам в краю.

Заходом Комітету Українського Народного Дому, а при співучасти української катол. церкви, товариств, братств і сестрицтв при Мортон улиці в Нюарку, влаштовано Листопадове Свято, яке випало дуже величаво.

В неділю відправлено по Службі Божій панахиду за поляглих наших героїв, а при тій нагоді переведено збірку на інвалідів. О 4 год. пополудні відбувся Святочний Концерт, з якого дохід призначено рівнож для інвалідів. Зприводу Свята Державности зібрано на інвалідів $510, з яких $300 призначено на будову Дому Українських Інвалідів, а $210 на допомогу інвалідам. Гроші вислано до краю через Обєднаннє в Филаделфії.

На збірку зложилися такі суми:

З концерту було чистого доходу $100. Підчас панахиди зібрано в церкві $75. По $100 на будову Дому Українських Інвалідів зложили: Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76 У. Н. Союза; Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133 У. Н. Союза й Українське Товариство „Запороже".

Кромі того тов. „Запороже" дало ще з каси $25 на допомогу інвалідам, а тов. Січ ім. Вітовського зложило дві акції Земельного Банку на $10 на допомогу інвалідам.

В той спосіб старалася наша громада відсвяткувати сьогорічне Свято Відродження нашої Державности на землях Західної України.

Комітет.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертва невідомого.

Хвальне Обєднаннє! Посилаю Вам $25 і призначую їх на допомогу інвалідам Української Галицької Армії. Прошу оголосити у звіті в „Свободі", що жертвував „Н. Н.". Бо писано є, що коли даєш милостиню, так хай ліва рука не знає, що дає права й не труби як фарисей, а сховай милостиню в серцю убогого, а вона буде молитися за тобою.

На сироти і вязнів пришлю жертву другим разом.

Н. Н.

—o—

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На бойовий фонд.

Дня 14 листопада відбувся концерт в память Листопадових днів. Чистий дохід в сумі $50 переслано до Обєднання з призначенням для У. В. О.

І. Заблоцький.

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

З весілля для інвалідів.

На весіллю у гром. Петра Патуляка зложили на інвалідів: по $1: І. Хировський, П. Хировський, П. Патуляк, Е. Табака, Анна і Филип Студент; по 50 ц.: Юлія Здродовська (Полька), І. Патуляк, І. Докля; Д. Бадяк 28 ц. Разом вислано до Обєднання $7.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Сестрицтво на Старий Край.

Сестрицтво св. Ольги при українській православній церкві св. Володимира влаштувало забаву зприводу пущення, а дохід в сумі $40.70 вислано до Обєднання по половині на інвалідів і У. В. О.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Допомога студентам.

На руки підписаного зложено $20, які вислано через Обєднаннє для Благодійного Комітету при Українській Господарській Академії в Подебрадах. Жертви зложили слідуючі: Іван Ґулька 5 дол.; д-р Ам. Кібзей 2 дол.; пані А. Рудакевич 1 дол., пані К. Луцейко 1 дол., пані О. Філяс 1 дол., панна В. Олексів 1 дол., пан Евс. Шкрибало 1 дол., Ів. Вишатицький 1 дол., М. Вишатицький 1 дол., Ів. Іванчук 1 дол., Мих. Іванчук 1 дол., Лев Лепецький 1 дол., Р. Пристай 1 дол., О. Філяс 1 дол., інж. О. Луцейко 1 дол. Разом $20.

М. Іванчук.

АНСОНІЯ, КОНН.

З весілля на інвалідів.

Громадяни Балюки віддавали свою дочку Юлію за гром. Івана Патуляка. Підчас весільної забави промовив до чесних гостей гром. Петро Патуляк і просив о лепту для наших інвалідів. Збіркою занялися Андрій Зановяк і Григорій Наджаґа. Зібрано $18 і віділано до Обєднання. Жертвували по $1: Петро Патуляк, Іван Ст. Патуляк, Яким Балюк, Іван Василів Патуляк, Іван Радзік, Максим Чухта, Іван Йосифишин, Василь Присковиц, Ґабриєль Чернецкі, Петро Хоровський, Анна Зборівська; Микола Зопко 55 ц., а по 50 центів: Андрій Зановяк, Григорій Наджаґа, Ілько Савчук, Евстахій Вдовичин, Теодор Кулявець, Павло Загоруйко, Василь Семчишин; по 25 цнт.: Семко Брухівський, Трохим Стадник, Семко Шуран, Василь Глива, Василь Сепат, пані Гіпська, Вілем Гіпскі, Юзя Київак, Людвіка Хомяк, пані Іванна Патуляк; Татуля 20 цнт.; дрібними жертвами зібрано 25 цнт.

Г. Наджаґа.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Для інвалідів.

З рамени тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252 У. Н. Союза, переведено збірку на будову Дому Українських Інвалідів. Зібрано $10 і відослано до Обєднання. Зложили: Павло Хомин $2; по $1: М. Польовий, С. Багрій, К. Бойчук, Д. Красновський, І. Скульський, П. Ґошко, М. Ґалута, И. Михалевич.

Павло Хомин.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 22-го грудня в гали Укр. Клюбу. Проситься всіх прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — Е. Марченко, предс.; М. Гнатів, сек.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 269, повідомляє своїх членів і членкинь, що річні зборі відбудуться в суботу, 21 гурдня, в 7-мій годині вечер, в гали Василя Дуди на Boffalo Road. На тих зборах контр. комісія здасть справозданнє з цілорічного діловодства і буде вибір уряду на слідуючий рік. Нових членів будемо принимати до Тов. без вступного. Обовязком є кождого члена явитись на ті збори, а не явившийся член платить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Дм. Балацький, пр.; Йосиф Бамбуровський, кас.; Ст. Соколовський, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 187, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 22 грудня, в годині 3-тій пополудни, під ч. 301 Union St. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо маємо богато справ до полагодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої вкладки. Буде вибір уряду на 1930 рік і розданнє календарів. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Мих. Чупрун, предс.; Ант. Наробович, кас.; Іван Чупрун, секр.

Може бути. Малий Івась приглядається бузькові в гнізді. — Мамо! Що то за птах?

— Це бузьок. Він уночі приносить дітей в хату крізь вікно.

— Якжеж може приносити, коли вікно замкнене?

—Коли хто хоче дитинки, то оставляє вікно отворене.

— Ага! То тому панна Оля що ночі лишає вікно отворене в своїй кімнаті!